

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО; ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 346.6:336.226.11

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.1.6>

В. О. Рядінська

доктор юридичних наук, професор,
завідувач лабораторії проблем правового
та організаційного забезпечення діяльності Міністерства
Державного науково-дослідного інституту Міністерства внутрішніх справ України

ПРОГРЕСИВНЕ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ: АРГУМЕНТИ ПРОТИ

В статті аналізуються історичні передумови введення прибуткового оподаткування доходів фізичних осіб, його розвиток протягом ХХ–ХХІ сторіч в зарубіжних країнах та в Україні, досліджуються аргументи доцільності введення прогресивних та пропорційних ставок податку на доходи фізичних осіб. На підставі аналізу досвіду застосування оподаткування доходів фізичних осіб за прогресивними ставками виокремлено його негативні наслідки (зменшення трудової активності, скорочення офіційного ринку праці, активація опортуністичної поведінки платників податків, застосування ними механізмів «оптимізації» при нарахуванні та сплаті податку або ухилення від сплати податків; збільшення витрат на адміністрування податку, контролю за його нарахуванням та сплатою; економічна міграція, зменшення економічних стимулів до активної праці, стимулювання «паразитарної» поведінки окремих членів суспільства). Зазначено, що у випадку введення в Україні на сучасному етапі прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб як заходу, спрямованого збільшення податкового навантаження на платників податку з метою збільшення надходжень до бюджету для відновлення економіки під час воєнних дій та в період відбудови після їх закінчення, це може привести до протилежного результату (створить антистимули для повернення в Україну вимушених мігрантів та стимули для економічної міграції, збільшить опортуністичну поведінку платників податку, збільшить витрати на адміністрування податку та утримання фіскального апарату). З урахуванням наукових досліджень та практики застосування прогресивних ставок податку на доходи фізичних осіб в зарубіжних країнах вказано на оптимальний розмір ставок такого податку у випадку, якщо прогресивна система оподаткування доходів фізичних осіб буде застосована.

Ключові слова: податок, оподаткування, податок на доходи фізичних осіб, прогресивне оподаткування, пропорційне оподаткування, ставки податку, податкове навантаження, відновлення економіки.

Постановка проблеми. Унаслідок воєнної агресії Російської Федерації здійснюється негативний вплив на вітчизняну економіку, що призводить до падіння виробництва, зменшення трудового потенціалу, зниження конкурентоспроможності українських виробників, припинення їх діяльності, згортання інноваційної

активності в економіці, міграції населення, зростання числа безробітних, послаблення стійкості державних фінансів, зменшення спроможності бюджетної системи до забезпечення видатків, зокрема щодо соціального захисту. Поки зарубіжні партнери допомагають Україні закрити бюджетні прогалини, надаючи фінансову допомогу,

що дозволяє країні, принаймні, виконувати власні соціальні зобов'язання. Проте для відновлення економіки перед українським урядом постає питання необхідності збільшення надходжень до бюджету. Заходи, до яких він вдасться для виконання цієї задачі, можна прогнозувати – серед них буде збільшення податкового навантаження на платників податків, яке відбудеться шляхом збільшення розміру ставок чинних податків, збільшення податкової бази, введення нових податків, зменшення податкових пільг і т.ін. Одним з таких заходів може стати введення прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб, за якого ставки податку на доходи таких осіб зростають залежно від суми доходів, що отримуються. Нагадаємо, що на сучасному етапі в Україні в переважній більшості до отриманих фізичними особами доходів застосовується пропорційне оподаткування, за якого податок справляється в єдиному відсотку від доходу платника податків незалежно від величини доходу (ставка ПДФО щодо певних видів доходів становить 18 відсотків бази оподаткування (пункт 167.1 статті 167 ПК України)) [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ще до повномасштабного вторгнення в Україні в публіцистичних та наукових роботах економістів та юристів періодично піднімалося питання щодо доцільності запровадження в країні прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб, яке обґрунтовувалося позитивним історичним досвідом, вдалою практикою зарубіжних країн та вимогою справедливого розподілення податкового навантаження [2; 3; 4, с. 69–71].

16 січня 2020 року до Верховної Ради України було подано проект закону «Про внесення змін до статті 167 Податкового кодексу України (щодо запровадження справедливої прогресивної шкали податку на доходи фізичних осіб)» № 2758, в якому пропонувалося для забезпечення соціальної справедливості запровадити прогресивну шкалу оподаткування доходів фізичних осіб за принципом: «з великих доходів – більші податки» [5; 6].

В умовах, коли законодавець стоїть перед необхідністю пошуку шляхів для

наповнення бюджету, він може взяти до уваги пропозиції введення прогресивних ставок податку на доходи фізичних осіб, аргументи на користь чого виглядають так переконливо. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває питання щодо того, чи буде досягнуто збільшення надходжень до бюджету для відновлення економіки під час воєнних дій та в період відбудови після їх закінчення за допомогою застосування цього заходу.

Метою нашої статті є дослідження історичного та зарубіжного досвіду запровадження прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб, наукових аргументів щодо справедливості розподілення податкового навантаження за допомогою застосування диференціації шкали ставок податку на доходи фізичних осіб за зростаючою прогресією та доцільності його запровадження на сучасному етапі в Україні як заходу, спрямованого на збільшення доходів бюджету для відновлення економіки під час воєнних дій та в період відбудови після їх закінчення.

Виклад основного матеріалу. Дискусія щодо того, які ставки доцільніше застосовувати відносно оподаткування доходів фізичних осіб (прогресивні чи пропорційні) нараховує вже більше 100 років, з моменту виникнення та введення такого податку.

Податок на доходи фізичних осіб є відносно «молодим» податком. Майже до ХХ сторіччя доходи, отримані фізичними особами, при оподаткуванні не враховувалися, оподаткування було прямим особистим – податки справлялися з особи, незалежно від того, чи могла вона сплатити їх, чи ні. «Поголовний податок», «особистий податок», «подушна подать» – всі ці податки встановлювалися без урахування платоспроможності платника податків («подушна подать», наприклад, могла накопичуватися з року в рік, створюючи суму «недоїмок», яка в десятки разів могла перевищувати вартість майна та доходів фізичної особи).

Врахування доходів фізичних осіб при їх оподаткуванні стало застосовуватися лише наприкінці ХІХ – початку ХХ сторіччя, що обумовлювалося економічними та соціальними причинами: 1) соціаль-

но-економічні умови розвитку суспільства (розвиток земельної власності, індивідуального підприємництва, кредитного господарювання і т. ін.) створили підґрунтя для введення прибуткового оподаткування громадян; 2) лише прибуткове оподаткування могло забезпечити охоплення кон'юктурного доходу і визначити дохід, що підлягав оподаткуванню, а пряме особове оподаткування фізичних осіб (яке переважно застосовувалося до того) або охоплювало лише частину отриманого особою доходу, або «з'їдало» весь дохід; 3) розширення діяльності держави, зростання її фіскальних вимог дозволяти створити еластичну податкову систему, яка забезпечувала можливість збільшення або зменшення надходжень до бюджету, для чого підходило саме прибуткове оподаткування, правовий механізм якого дозволяв збільшувати або зменшувати його ставки; 4) загострення класової боротьби [7, с. 88–89].

До I Світової війни прибутковий податок з громадян за пропорційними ставками (коли всі платники платять податок за однаковими ставками, які зазвичай, встановлювалися у рівній відсотковій ставці до всіх доходів) було запроваджено в податкову систему Пруссії та інших країн континентальної Європи, а прибутковий податок з громадян за прогресивними ставками (коли ставка податку зростає відповідно до розміру та виду доходів) – в Англії та інших країнах англосаксонського права.

З часом питання переваг «пруської» та «англійської» систем оподаткування переросло у питання щодо справедливості оподаткування доходів фізичних осіб, що вилилося у тривалу наукову дискусію між фінансистами, які захищали інтереси протилежних класів (заможних та незаможних). Заможні класи надавали перевагу пропорційному оподаткуванню, оскільки зі збільшенням об'єкта оподаткування зменшується податкове навантаження, у той час як прогресивна шкала оподаткування зачіпає їх інтереси набагато сильніше, адже зі збільшенням прогресії зростає сума податку. Саме тому фінансисти, що підтримували інтереси заможних класів, виступали проти про-

гресивного оподаткування, наголошуючи на його несправедливості (К. Еєберг, П. Леруа-Больє). Прихильники прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб (Дж. Мілль, А. Маршалл, Є. Селігман, Р. Сторм, К. Маркс, А. Лоріа) виступали як захисники фінансових інтересів незаможних прошарків населення. Спираючись на існуючі на той час теорії сплати податків (теорію «жертви», соціалістичну теорію, теорію «послуг», теорію «відплати»), вони формували аргументи щодо доцільності застосування прогресивних ставок при оподаткуванні доходів фізичних осіб: багатій, сплачуючи податки, повинен приносити таку ж саме жертву, як і жебрак; прогресивність оподаткування – це спосіб розподілу національних багатств, знищення приватної власності та розбудова соціалізму; заможні отримують від держави більше послуг, тому сплачувати податок повинні за вищими ставками; для дотримання справедливості заможні класи повинні нести додаткове податкове навантаження у вигляді прогресивного оподаткування їх доходів.

Дискусія між «пропорціоналістами» та «прогресивістами», розпочата на початку ХХ сторіччя, продовжується і до сьогодні, при цьому питання справедливості розподілення податкового навантаження на фізичних осіб – платників податків шляхом диференціації ставок податку на доходи фізичних осіб і встановлення (чи не встановлення) прогресії залежно від їх розміру є «наріжним» каменем: науковці різних напрямів наполягають, що саме їх підхід є більш соціально справедливим. При цьому, справедливість – суб'єктивна категорія, і незважаючи на те, що «класова боротьба» і необхідність згладжування соціальної нерівності в ХХІ сторіччі не така гостра, як на початку ХХ, але аргументи на кшталт «багаті повинні сплачувати більше» завжди знаходять прихильників.

Якщо звернутись до досвіду застосування різних підходів до формування ставок податку на доходи фізичних осіб (пропорціонального та прогресивного) в зарубіжних країнах в ХХ сторіччі, можна зазначити, що в країнах Європи застосовувалися як прогресивні ставки такого

податку, так і пропорційні, при цьому «вищі» розміри прогресивної ставки могли бути досить високими.

В СРСР, де ідеологічним підґрунтям була марксистська теорія побудови соціалізму, розробники якої визначали прогресивне оподаткування доходів фізичних осіб як засіб розподілу національних багатств, знищення приватної власності та розбудови соціалізму, застосовувалася саме такий підхід до оподаткування доходів фізичних осіб. Прогресивна шкала оподаткування податку доходів фізичних осіб в різні періоди в СРСР досягала 90% і використовувалася як захід державного регулювання. Саме збільшення ставок прибуткового податку з громадян для приватних підприємців за прогресивною шкалою став одним з заходів, що дозволив радянському уряду покінчити з приватним підприємництвом («НЕПманами») в середині 30-х років – ставки податку збільшувалися аж доки здійснення такої діяльності не стало збитковим.

В 70-х роках ХХ ст. спочатку Дж. Мірліс [8, с. 177], а потім А. Лаффер [9] довели, що при прогресивній ставці податку на доходи фізичних осіб, вищій за 50%, різко зменшується ділова активність населення в цілому. Згідно з «кривою Лаффера» (фр. *ouvre Laffer*), підвищення ставок податку на доходи вище «граничної» точки тягне зменшення надходжень до бюджету. Тобто, прогресивна ставка податку на доходи фізичних осіб призводить до небажання людей працювати більше, щоб отримати вищі доходи, оскільки результат їх праці все одно «з'їдається» податком. Підрив стимулів до праці внаслідок високого податкового навантаження обертається недоотриманням доходів бюджетом.

З 80-х років ХХ ст. розпочалося поступове зниження «вищих» розмірів ставок податку на доходи фізичних осіб в країнах, які застосовували прогресивне оподаткування доходів фізичних осіб. Так, у США до 80-х років ставки такого податку варіювалися від 14 до 70%, а наприкінці 90-х – знизилися до 15–45%; у Франції були 45–90%, а зменшилися до 45% і т.ін. Певні країни взагалі відмовлялися від прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб на користь пропорційного.

Наслідки зменшення ставок податку на доходи фізичних осіб були позитивні – протягом декількох років після реформ спостерігалось збільшення темпів зростання економіки та податкових надходжень.

На сучасному етапі прогресивне оподаткування застосовується як в країнах Європи (в Німеччині (ставки податку варіюються від 14 до 42%, для надзвичайно великих доходів – 45%), у Франції (від 0 до 45%), Італії (від 23 до 45%), в Великобританії (від 0 до 45%), в Іспанії (від 19 до 45%), в Нідерландах (від 9,45 до 49,9%), в Швеції (від 32 до 57%), в Фінляндії (від 6 до 31,25%), в Бельгії (від 25 до 50%), в Данії (від 12,11 до 15,16%)), так і в країнах пострадянського простору (в Узбекистані (від 12 до 20%), в Таджикистані (від 8 до 13%), в Литві (від 20 до 32%), в Молдові (від 12 до 18%)) тощо. Проте, як бачимо, «верхній» розмір ставки податку на доходи фізичних осіб, зазвичай, не перевищує 45–50%.

Пропорційне оподаткування доходів фізичних осіб застосовується також як у країнах Європи (в Чехії (15%), в Болгарії (10%), в Угорщині (15%), в Словаччині (19%), в Румунії (10%) тощо, так і в країнах пострадянського простору (в Латвії (20%), в Естонії (20%), в Казахстані (10%), в Туркменістані (10%) тощо) [6].

Аналіз досвіду застосування оподаткування доходів фізичних осіб за прогресивними ставками в зарубіжних країнах надає підстави виокремити його негативні наслідки:

- зменшення трудової активності, скорочення офіційного ринку праці;
- активація опортуністичної поведінки платників податків, застосування ними механізмів «оптимізації» при нарахуванні та сплаті податку або ухилення від їх сплати. Зі зростанням ставки податку збільшуються стимули до ухилення від виконання податкових обов'язків. Особи застосовують різноманітні податкові схеми для ухилення від оподаткування, або за допомогою засобів електронно-комунікативних технологій переводять свої активи в юрисдикції з більш низьким податковим навантаженням, приховують їх, тощо, що в результаті призводить до тінізації доходів і зменшення надходжень до бюджету;

– збільшення витрат на адміністрування податку, контролю за його нарахуванням та сплатою;

– економічна міграція – високооплачувані спеціалісти (особливо ті, які можуть працювати без географічної прив'язки до країни, наприклад, ІТ спеціалісти) обирають для податкового резидентства країни з пропорційним оподаткуванням доходів фізичних осіб;

– зменшення економічних стимулів до активної праці – прогресивна ставка ПДФО призводить до небажання людей працювати більше, щоб отримати вищі доходи, оскільки результат їх праці все одно «з'їдається» податком;

– стимулювання «паразитарної» поведінки окремих членів суспільства. Так, в більшості країн Європи введено сімейне оподаткування – спеціальний режим, що полягає у встановленні для певного, консолідованого платника податків (сім'ї) пільгового режиму оподаткування шляхом встановлення більшого, ніж для індивідуального платника податків (фізичної особи), неоподаткованого мінімуму. Для зменшення податкового навантаження фізичні особи, які проживають сім'єю, обирають шлях, коли працює лише один з членів сім'ї, оскільки за умови, якщо працюватимуть всі члени, сума загального доходу буде більшою, ставки податку зростуть, це «з'їсть» частку доходу і в результаті реальний дохід, що отримує сім'я, буде меншим, ніж у випадку, коли працює і отримує дохід лише один з членів сім'ї.

В Україні до 2003 року застосовувалося прогресивне оподаткування різних доходів фізичних осіб: в Законі УРСР «Про прибутковий податок з громадян України, іноземних громадян і осіб без громадянства» від 5 липня 1991 р. [10] та Декреті Кабінету Міністрів «Про прибутковий податок з громадян» від 26 грудня 1992 р. № 13-92 [11] ставки податку встановлювалися у відсотковому відношенні до бази оподаткування за зростаючою прогресією. Однією з причин застосування в Україні такого підходу до формування оподаткування доходів фізичних осіб була спадщина радянського періоду.

В 2003 році український уряд змінив напрям податкової політики у цьому

аспекті. Із прийняттям Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб» від 22 травня 2003 р. № 889-IV [12] було встановлено переважно пропорційне оподаткування для доходів фізичних осіб. Такий же підхід зберігся і з прийняттям Податкового кодексу України.

Від запровадження пропорційного оподаткування доходів фізичних осіб очікувалось зміни відношення до оподаткування і формування законослухняної поведінки платника, «детенізації» доходів і збільшення за рахунок цього бази оподаткування, спрощення розрахунків та звітності по податку, зниження витрат на його адміністрування, стимулювання економічної активності, запобігання «оптимізації» податків, забезпечення рівності платників податків, дотримання стабільності при оподаткуванні.

Сподівання щодо переходу на пропорційне оподаткування доходів фізичних осіб виявилися завищеними. Суттєвого скорочення тіньового сектору і перелому у відношенні до податків не відбулося, на що впливало, серед іншого, значне навантаження по внескам на пенсійне та соціальне забезпечення, не отримання практикою декларування доходів фізичними особами, що притаманна країнам з розвинутою економікою, широкого розповсюдження.

Проте окремі позитивні наслідки введення пропорційного оподаткування доходів фізичних осіб можна визнати. В осередку українських платників почала формуватися податкова культура, укріплялися податкові навички, такі як облік доходів і витрат, їх документальне підтвердження, вивчення податкового законодавства, своєчасне надання податкової звітності тощо.

На сучасному етапі і в відновлювальний період після закінчення воєнних дій формування податкової політики в Україні для відновлення своєї економіки потребує: повернення частини населення, яке через загрози власній безпеці, обумовлені бойовими діями, емігрували в інші країни; збереження капіталів та висококваліфікованих спеціалістів в країні; залучення інвестицій та міжнародних фахівців; зменшення витрат на адміністрування податків та контролю за їх справлянням.

Введення прогресивного оподаткування доходів фізичних осіб в Україні може створити перешкоди в цьому, оскільки:

– українці, які є вимушеними мігрантами на сучасному етапі, при поверненні в Україну і без того стикнуться зі збільшенням податкового навантаження у вигляді збільшення впливу податкового адміністрування на їх життя (необхідно буде подати податкові декларації з зазначенням доходів, отриманих за кордоном, підтвердити податкове резиденство тощо). Збільшення податкового навантаження шляхом введення прогресивних ставок на доходи фізичних осіб, ускладнення податкового адміністрування, пов'язаного з цим – все це може стати одним з антистимулів для їх повернення;

– податкове навантаження на фізичних осіб в Україні знаходиться на середньому для Європи рівні, проте оцінюються населенням як високе по відношенню до ефективності діяльності держави, податки сприймаються не як засіб забезпечення достатнього рівня суспільних благ, а як засіб забезпечення певних груп економічних агентів за рахунок інших. В таких умовах збільшення податкового навантаження шляхом застосування прогресивних ставок податку на доходи фізичних осіб може бути сприйняте негативно;

– стереотипи доброчесної податкової поведінки, які почали формуватися в українському суспільстві, в умовах значного збільшення податкового навантаження, не встигнув закріпитися, можуть атрофуватися, збільшиться опортуністична податкова поведінка – «оптимізація» доходів, ухилення від оподаткування, що обумовить необхідність збільшення контролю з боку податкових органів;

– для забезпечення контролю за вірністю нарахування та сплатою податку необхідно буде збільшити витрати на його адміністрування та фіскальний апарат;

– завдяки сучасним інформаційно-комунікативним технологіям, легалізації обороту віртуальних активів в Україні фізичні особи мають можливість уникнути оподаткування шляхом виведення коштів за межі юрисдикції України.

Висновки і пропозиції. На наш погляд, у випадку, якщо український

законодавець, маючи за мету відновлення економіки, збільшить податкове навантаження на платників податків шляхом введення прогресивних ставок податку на доходи фізичних осіб, це може призвести до протилежного результату і стати фактором, який негативно вплине на бюджетні надходження, що, в свою чергу, не надасть можливості для відновлення економіки. У випадку, якщо прогресивна система оподаткування доходів фізичних осіб все ж таки буде застосована, необхідно пам'ятати, що «верхні» розміри його ставок не повинні перевищувати 45-50 відсотків.

Список використаної літератури:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 року. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112.
2. Дутчак О. Гладун А. Прогресивне оподаткування робить людей щасливішими, але чи допоможе воно Україні? URL: <https://commons.com.ua/uk/progresivneopodatkuvannya-robot-lyudejshhaslivishimi-ale-chidopomozhe-vonoukrayini/>.
3. Романюк О. В Україні хочуть збільшити податки: кому доведеться платити більше. URL: <https://www.segodnya.ua/ua/economics/enews/nalog-nadodohody-hotyat-uvelichit-dlya-kogo-i-naskolko-1412852.html>.
4. Божанова О., Петрова Л. Реформування податку з доходу фізичних осіб: сучасний стан та перспективи. Економічний вісник. 2020. № 2. С. 65–75.
5. Про внесення змін до статті 167 Податкового кодексу України (щодо запровадження справедливої прогресивної шкали податку на доходи фізичних осіб) : проект закону від 16 січня 2020 року № 275. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/ji01199i?an=5&ed=2020_01_16.
6. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо запровадження справедливої прогресивної шкали податку на доходи фізичних осіб)» від 16 січня 2020 року № 275. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/GI01199A?an=2>
7. Рядінська В. О. Правове забезпечення становлення та розвитку системи оподаткування доходів фізичних осіб в Україні.

- дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2015. 569 с.
8. Mirrless J.A. An Exploration in the Theory of Optimum Income Taxation. *Review of economic studies*. 1971. № 38. P. 175–208.
 9. Laffer A.B., Moore S., Tanou P. The End of Prosperity: How Higher Taxes Will Doom the Economy – If We Let It Happen. Simon and Schuster. 2009. 368 p.
 10. Про прибутковий податок з громадян України, іноземних громадян і осіб без громадянства : Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки від 5 липня 1991 р. № 1306-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №43. Ст. 568.
 11. Про прибутковий податок з громадян : Декрет Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 р. № 13-92. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 10. Ст. 77.
 12. Про податок з доходів фізичних осіб : Закон України від 22 травня 2003 р. № 889-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 37. Ст. 308.
-

Riadinska V. Progressive personal income taxation in Ukraine: arguments against

The article analyzes the historical background of the introduction of income taxation of personal income, its development in the twentieth and twenty-first centuries in foreign countries and in Ukraine, and investigates the arguments for the expediency of introducing progressive and proportional personal income tax rates. The analysis of the experience of applying personal income taxation at progressive rates has identified a number of negative consequences. These include a reduction in labor activity, a reduction in the official labor market, an increase in opportunistic behavior on the part of taxpayers, the use of «optimization» mechanisms when calculating and paying tax or tax evasion, an increase in expenses for tax administration, control over its assessment and payment, economic migration, and a reduction in economic incentives for active work, as well as the stimulation of «parasitic» behavior on the part of individual members of society. It is observed that the introduction of progressive taxation of personal income in Ukraine at the present stage may have the unintended consequence of reducing the number of individuals returning to the country. This is due to the fact that the tax burden on taxpayers may increase, which could create disincentives for those who have been forced to leave Ukraine to return. Furthermore, the introduction of progressive taxation may also result in an increase in opportunistic behavior among taxpayers, as they seek to minimize their tax liability. In light of the scientific research and practice of applying progressive personal income tax rates in foreign countries, the author proposes an optimal amount of such tax rates in the event of the implementation of a progressive personal income tax system.

Key words: tax, taxation, personal income tax, progressive taxation, proportional taxation, tax rates, tax burden, economic recovery.